

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาการด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว รวมถึงการปรับตัวของสังคมเพื่อก้าวสู่ยุคข่าวสาร ทำให้วงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านธุรกิจ การเงิน การแพทย์ วิทยาศาสตร์ การทหาร อุตสาหกรรม วิศวกรรม เกษตรกรรม ฯลฯ ได้ให้ความสำคัญ สนใจและตื่นตัวในการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเป็นอันมาก ดังนั้นในระบบราชการของไทยจึงมีการพัฒนาระบบการทำงานให้ทันสมัย โดยการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาเป็นส่วนหนึ่งของระบบการทำงานเพื่อช่วยให้การทำงานรวดเร็วยิ่งขึ้น มีความถูกต้องแม่นยำ ตลอดจนมีความสามารถในการจัดเก็บข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก และยังช่วยให้ผู้บริหารและพนักงานได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน (ศิริรัตน์, 2542)

สำหรับภาคการเกษตรในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนางานด้านการใช้คอมพิวเตอร์ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตรในทุกระดับให้เข้าสู่ยุคของข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลหรือเกษตรตำบลในฐานะที่เป็นบุคลากรสำคัญของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน คลุกคลีอยู่กับประชาชนในชนบท เพื่อที่จะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ ไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการประกอบอาชีพให้ดีขึ้นกว่าเดิม (อินทร์เนตร, 2542)

จากงานวิจัยด้านการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับน้อย เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและข้อมูลพื้นฐานซึ่งจำเป็นในงานส่งเสริมการเกษตร และสภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในสำนักงานและในงานส่งเสริมการเกษตร ยังมีการใช้งานอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ควรมีการใช้คอมพิวเตอร์ในสำนักงานในระดับที่มากกว่านี้ (ประภัสสร และ อนงค์นุช, 2542)

ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรย่อมจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ และวิธีการทำงานเพื่อปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลา แต่ในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมักจะมีคามวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ เนื่องจากขาดความรู้ และประสบการณ์ ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งถือเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานที่ทุกหน่วยงานต่างก็มีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นส่วนสำคัญในระบบการทำงานด้วยกันแทบทั้งสิ้น

การเกิดความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมักทำให้เกิดอุปสรรคต่อการทำงานบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลจำนวนมาก เนื่องจากความวิตกกังวลเป็นส่วนประกอบพื้นฐานของความเครียดที่เกิดจากการที่กระบวนการทางความคิด ได้รับรู้และประเมินสถานการณ์ว่าอาจจะทำให้เกิดอันตรายหรือคุกคามตนเอง ทำให้บุคคลรู้สึกตึงเครียด หวาดหวั่น ไม่สบายใจ เป็นทุกข์ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยา (Spielberger, 1989 อ้างถึงใน ดารารวรรณ, 2534) และการตอบสนองทางพฤติกรรม การพัฒนาบุคลิกภาพ การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุคคล โดยทั่วไปความวิตกกังวลในระดับปกติเป็นผลดี เป็นเรื่องจำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีผลให้บุคคลตื่นตัว กระตือรือร้นที่จะเอาชนะปัญหา การรับรู้ไวและอยู่ในขอบเขต ความจำดีและสมาธิดีขึ้น อารมณ์และการกระทำไม่เปลี่ยนแปลงไปจากปกติมากนัก แต่ความวิตกกังวลในระดับที่มากเกินไปจะทำให้หมกมุ่น ครุ่นคิดในรายละเอียดมากเกินไป ความสามารถในการแก้ปัญหาถดถอย มักทำงานได้ไม่เต็มสมรรถภาพ เกิดความสับสนบ่อยครั้ง มีผลเสียก่อให้เกิดปัญหาตามมาทั้งในด้านการเรียนและการดำรงชีวิต (อุบล, 2533) นอกจากความวิตกกังวลจะมีผลต่อร่างกาย อารมณ์ และพฤติกรรมแล้วยังมีผลต่อความคิดทำให้บุคคลสนใจต่อสิ่งต่างๆ ได้ในระยะสั้น ประสิทธิภาพในการจำลอง ความคิดไม่กว้าง ไม่ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา มีการคิดซ้ำๆเดิม มีความคิดหมกมุ่นต่อตนเองมากกว่าจะให้ความสนใจเรื่องงาน และมีแนวโน้มที่จะคิดไปในทางลดคุณค่าของตนเอง มีผลให้การปรับตัวของบุคคลไม่ดีเท่าที่ควร และยังทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลลดลงอีกด้วย (Sarason , 1972 อ้างถึงใน นันทินี, 2547) ด้วยเหตุนี้หากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกิดความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานที่ต้องอาศัยการใช้คอมพิวเตอร์ด้วยเช่นกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือเป็นการศึกษาเพื่อที่จะรับทราบถึงข้อมูลและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคเหนือ เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาสภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ
3. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ
4. เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ
5. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ
6. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรครวมทั้งข้อเสนอแนะในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยชิ้นนี้จะทำให้รับทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้คอมพิวเตอร์ ระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์และ ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการทำงานและลดความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

สมมติฐานของงานวิจัย

มีปัจจัยบางประการ เช่น อายุ ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ ความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ การได้รับการฝึกอบรม ความถี่ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ ความสามารถในการพิมพ์ตัวอักษร ฯลฯ ที่มีความสัมพันธ์กับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคเหนือ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในเขตจังหวัดภาคเหนือ 9 จังหวัด โดยใช้แบบวัดระดับความวิตกกังวล Oetting's Computer Anxiety Scale (COMPAS) ของ Dr.Eugene R, Oetting, 1983

นิยามศัพท์

คอมพิวเตอร์ หมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์ที่เป็นอุปกรณ์ในสำนักงานเกษตร สำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อไว้ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น งานพิมพ์เอกสาร งานจัดเก็บข้อมูล ค้นคว้าหาความรู้ งานนิเทศต่าง ๆ เป็นต้น

ความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ หมายถึง ความกังวลใจ ความรู้สึกไม่สบายใจในเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นในการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ หมายถึง คะแนนที่บอกระดับความวิตกกังวลในการใช้งานคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยใช้แบบทดสอบความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์หรือ Oetting's Computer Anxiety Scale (COMPAS) ที่สร้างและพัฒนาโดย Dr.Eugene R, Oetting, 1983 ซึ่งเป็นแบบทดสอบความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูง (Wise, 1989) และได้รับความนิยมนำมาใช้ในงานวิจัยอย่างแพร่หลายในต่างประเทศ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หมายถึง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล เจ้าพนักงานการเกษตร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร หรือ เจ้าหน้าที่ที่เข้าไปส่งเสริมการเกษตรในตำบล ซึ่งได้บรรจุเป็นข้าราชการสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานรับผิดชอบงานส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลอยู่ในภาคเหนือ ในปี พ.ศ.2549

การใช้คอมพิวเตอร์ในงานส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การใช้ประโยชน์จากคุณสมบัติเครื่องคอมพิวเตอร์โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้งงานที่เกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบตลอดจนเพื่อความบันเทิง

ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ หมายถึง ระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ใช้งานคอมพิวเตอร์จากครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดในระบบโรงเรียนหรือเทียบเท่าของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับจากกระทรวงศึกษาธิการ

ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งทางราชการที่ได้รับการแต่งตั้งจากกรมส่งเสริมการเกษตร

รายได้ หมายถึง เงินเดือนจำนวนเงิน(บาท) ต่อหนึ่งเดือนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ

ระยะเวลาในการรับราชการ หมายถึง อายุราชการ หรือระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตั้งแต่เริ่มรับตำแหน่ง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

(Independent Variables)

ตัวแปรตาม

(Dependent Variable)

-ปัจจัยด้านสภาพพื้นฐานทั่วไป

เพศ

อายุ

ระดับการศึกษา

ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

-ปัจจัยด้านสภาพการใช้คอมพิวเตอร์

การมีคอมพิวเตอร์ใช้เองที่บ้าน

ความพอเพียงของคอมพิวเตอร์ใน

สำนักงาน

ความถี่ในการใช้คอมพิวเตอร์

การได้รับการอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

การใช้ประโยชน์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

การมีความรู้พื้นฐานการใช้คอมพิวเตอร์

ความสามารถในการพิมพ์ดีด

-ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการใช้

คอมพิวเตอร์

ระดับความวิตกกังวลในการใช้
คอมพิวเตอร์